

IGNASI MORA **Escriptor**

“Hem d’aspirar al màxim”

XAVIER ALIAGA

Ignasi Mora (Gandia, 1952), llicenciat en Filosofia, periodista i escriptor, és un supervivent. Durant les últimes tres dècades i escaig s’ha guanyat la vida, no sense períodes de dificultats, amb col·laboracions en premsa i publicacions de viatges, treballs en televisió, edició, classes o fent d’assessor cultural. Una multitud de tasques diverses que ha compaginat, des dels noranta, amb el seu vessant literari, amb obres com ara *Finale* (1990), *Les veus de la família* (1992) o *Les veus de la ciutat* (1997), entre altres. Darrerament, sota el guiatge de l’editorial mallorquina Moll, va publicar *Maig* (2006), una embogida i divertidíssima novel·la de pulsions sexuals postadolescents. I ara apareix, també a Moll, *Ulisses II*, una narració desconcertant, en l’espectre positiu del terme, on Mora barreja l’exabrupte i un humor sense prejudicis amb reflexions acurades sobre la identitat i la condició humana. Una ambivalència, absent en la novel·la anterior, que li va valdre el Premi Mallorca de Narrativa 2007, dotat amb 70.000 euros, premi que l’autor considera, amb indissimulada eufòria, un punt d’inflexió i una mena de beca per a continuar escrivint sense dependre d’urgències laborals. “No pense malbaratar els diners comprant un cotxe més gran que el que tinc, sinó que invertiré els diners a escriure”, adverteix.

Perquè per a una persona que va cometre “el greu error personal” de tractar de viure del periodisme des de la seua residència de Benissivà, a la Vall de la Gallinera, obtenir un premi així és una fita. “He tingut sempre una tendència, que em ve de Josep Pla, cap a l’articularisme, la meua il·lusió sempre ha estat escriure en els diaris, i he intentat les mil i una històries, però és molt complicat poder viure d’això. Sóc una espècie de supervivent. M’he conformat amb una vida molt austera i, per tant, he pogut aguantar, amb moments realment molt difícils, durs, on calia

L’escriptor Ignasi Mora, abans de l’entrevista. / JORDI VICENT

anar a Gandia a buscar algú que em deixara diners per a entrar a Mercadona. Pot semblar melodramàtic, però és tan cert com que estic ací. Tampoc no vull aprofundir això. La bona qüestió és que, a hores d’ara, estic molt feliç”, relata sense rastres de tremendisme en la veu.

De fet, la solemnitat està renyida amb el to que ha trobat per a la seua producció literària recent. “Les obsessions sempre tornen a eixir, en un moment o en un altre, però en *Maig* vaig començar a acariciar la possibilitat de fer emprar l’humor i el sexe més clar i rotund. Aquests dos factors es van introduir a la novel·la, per a la qual vaig escollir un personatge jove”. Una elecció que obligava a “adaptar el llenguatge i fer-lo versemblant”. “En *Ulisses II*”, el nom del creuer de luxe on es desenvolupa la trama, “hi ha una història ben diferent. Parla d’un personatge, en aquest cas major, que es desperta i ha perdut la memòria personal. A partir d’ací es tramen una sèrie de qüestions, temes de fons

actuals, que es descobreixen al final. Continua havent-hi ironia, sense atrevir-me a la riallada oberta però sí al somriure divertit, i d’alguna manera, sense adonar-me’n, també hi estan presents tots els ingredients que poden fer atractiva una novel·la: amor, sexe, humor, tristesa, desastre...”. Amb un final “obert a l’esperança”. “Tinc una

“En ‘Ulisses II’ hi ha ironia, sense atrevir-me a la riallada oberta però sí al somriure divertit”

obsessió, molt discutible, en el sentit que el segle XX furga en les ferides a l’hora de narrar, tant en la novel·la com en uns altres gèneres, i semblava que quan més horrorós fóra un final, més valor tenia la narració. I jo, que sóc una persona a qui li agrada anar sempre a la contra, estic en favor de capgirar aquesta tendència”.

Respecte del pretés bon moment de la literatura valenciana, Ignasi Mora es mostra d’acord amb el fet que s’hi viu un moment “d’ascensió”. “Aniria més enllà: els homenatges que se li estan fent a Josep Piera suposen d’alguna manera un reviscolament de moral i de voluntat literària”, diu en referència als reconeixements al poeta de Gandia, i adverteix: “Els autors valencians no volem ja limitacions de cap mena. Hem de superar el provincianisme i aspirar al màxim, treballant al màxim també. Aquest pensament està començant a entrar en el pensament de certs escriptors valencians joves i no tan joves”. Una voluntat literària, però, que necessita del suport editorial. “Tinc molta sort de, finalment, haver trobat una editorial que s’adapta a les meues necessitats. Moll és una editorial petita, amb un funcionament d’editorial petit, però que té un tractament exquisit amb l’autor, i això s’agraeix. Estic francament satisfet”, diu amb el goig propi d’un escriptor primerenc.

traïent els seus principis, i Tomàs, un personatge tan extraordinari com el protagonista, la fugida del passat el condueix a viure en la broma permanent. El viatge per a tots tres és el final, siga com a renúncia siga com a afirmació, o totes dues coses alhora. La partida de Fermí és tota una altra. La seua vida no té hipoteques. És una estrena, un món verge. Té l’avantatge que el poc que faça sumará en el seu periple. No importa gens el temps que reste. El que valora és el repte, la vitalitat i la passió que pot fer servir per a viure segons els seus desitjos. Som, per tant, davant de dues actituds ben diferents.

La jugada literària d’Ignasi Mora persegueix l’altura, ja que integra l’humor i la seriositat a través d’una bateria de temes d’abast llarg, però fuig de ser pretensions gràcies al contrapunt que contraresta o rebaixa les pujades de febre reflexiva. Ironia, ambigüitat i profunditat mariden bé en aquesta novel·la, conduïda per uns diàlegs sucosos i expressius, i una prosa neta, diguem-ne cristal·lina, que fa fàcil el que no ho és. Ara, la feina és del lector.

Fi i principi

Ulisses II
Ignasi Mora

Editorial Moll

Palma (Mallorca), 2008. 194 pàgines

FRANCESC CALAFAT

Què pot passar si una persona es desperta en un creuer i, encara que reconeix les coses, se li han volatilitzat els records personals? Doncs bé, Ignasi Mora imagina una possibilitat. El protagonista ha de bregar, d’entrada, amb el qui té al davant, a l’espill. S’hi ha d’acostumar. Després del desconcert inicial, s’entusiasma amb la idea d’haver-se pogut desfer de la rêmora del passat. Se sent exaltat en pensar de gaudir de la llibertat de fer-se una identitat nova, dissenyada al seu gust. Es veu com un déu d’ell mateix. A més, com que no li pesa la càrrega del passat, contempla amb una punta d’ironia i distanciament els hàbits que regeixen les persones. En un capítol inicial tan arriscat, l’autor

es juga la credibilitat de la novel·la, i la veritat és que n’ix ben parat, perquè aconsegueix un to ben afortunat que combina la proximitat i el distanciament existent entre el protagonista i la imatge reflectida a l’espill.

La novel·la sembla una caixa de nines russes. Comença en el terreny existencial i passa a les boires de la intriga —política? Tot sembla indicar que el jo anterior de Fermí, el nom de l’amnèsic, està embolicat en una “missió delicada” que s’ha de dur a terme, amb el capità del creuer al davant, passe el que passe i afecte qui afecte. L’encert de l’episodi resideix en la improvisació i el risc amb què ha d’actuar i els comentaris i les ironies que acompanyen la situació. Les novetats no s’acaben ací. El viatge a poc a poc deixa de ser un creuer de plaer i es transforma en una nau fantasma i alhora en un món, perquè es converteix en un escenari on els protagonistes decideixen el seu

Coberta del llibre *Ulisses II*.

destí. En aquest nou estadi de la història apareixen personatges singulars que sota l’aparença d’elegància o de normalitat duen un secret, un abisme que, com una llosa, els asfixia. Així, els atreviments amorosos de la senyora Verdú l’han duta a una vida sense afectes on la satisfacció instantània ha deixat ja de tenir sentit; el metge, un moralista que transgredeix les lleis per ajudar a ben morir, per la rutina i l’interès acaba

A LA LLETRA

El pes de les paraules

ALBERT GARCIA I
HERNÁNDEZ

Sembla que ja s’ha determinat quin és el pes de l’ànima. Hi ha gent per a tot; no és gens estrany, doncs, que algú es dedique a pesar un subjecte viu just abans de morir i després de mort. La diferència és d’uns quants grams. La qüestió obri una finestra poètica gens menyspreable, però no hem vingut a parlar d’això. Hem vingut a pesar les paraules, reflexió tan diletant com l’anterior, però que permet perdre el temps entre els vius.

A banda d’accepcions, d’interpretacions, d’evocacions, de suggeriments, de resonàncies, d’ecos, de ritme, de cadència i un llarg etcètera, tenen pes, pes específic, les paraules? O són aquests atributs els que el formen?

El mot *ploma* és lleuger o hi gravita el *plomb*? Un amic empra l’adjectiu *tediós* i sembla que el substantiu pese més. Una amiga em deia que té un pes diferent *lullaby* (miren les “l” com esdevenen aigua a la boca) de “cançó de bressol”. També les *manieres*, comparada amb “les maneres”, en surt guanyant. La criança portuguesa sembla llevar pes a la “canalla”. Els catastrofismes —*Espanya se rompe*, ens ho volen furta tot— pesen com un globus de gas a pressió, però si el punxes, desapareix.

També sentim el pes de les paraules, no en el sí, sinó pels quilograms afegits segons qui és l’emissor. O pel to: el “fill de puta” col·loquial valencià no l’entenen més enllà de l’Ebre.

Qui sap si no hem trobat la balança capaç de detectar la pesantor, fins i tot la feixuguesa, de certs mots que van fer niu a la nostra ànima, pobre i miserable ànima d’uns quants grams, i van ajupir la voluntat fins a l’esclavatge i l’obediència a un neguit de perfils boirosos.

Facen memòria: no tenen una paraula a la butxaca de l’ànima que els ha estat acompanyant tota la vida? O una paraula que va determinar més d’una decisió, i més d’una equivocació, dictades per la seua arrel? O pel saber atorgat a qui l’emetia?

No han tingut la sensació que han parlat sense fer-hi esment i que, al cap dels anys, algun dels oients els confessa que les seues paraules van ser determinants en un moment o altre de la seua vida?

Una mare, davant de la filla que no té més de quatre anys, parla amb una amiga amb tota tranquil·litat i li diu que la va tindre per un “accident” coital. Que el destí els lliure d’aquesta dona que arrossega un pes infinit: la sensació de no haver estat desitjada. O desitgen-la, fins a igualar el pes dels mots al pes de l’ànima: una ploma sense plombs. Uns quants grams.